

## **Investīciju finansēšanas perspektīvas: lekciju cikls**

### **Programma**

**Lekcijas notiks 15.10., 17.10., 22.10. un 24.10. no 18.00 līdz 19.45**

**Banku augstskolā, K.Valdemāra 161, Rīgā**

**Laipni aicināti Banku augstskolas studenti, absolventi, mācībspēki un citi  
investīciju interesenti!**

**Lekcijas notiks angļu valodā, pielietojot Sokrātisko metodi.**

### **Tēmas**

#### **1. Risks**

- a. Iztēlojieties, ka esat finanšu konsultants: Kā jūs atbildētu, ja kāds, kuru jūs nepazīstat, lūdz ieteikt ieguldījumus ar “ļoti ierobežotu risku”?
- b. Vai ASV valdības kredītsaistības var būt riskantākas nekā publiski tirgotu uzņēmumu akcijas?

#### **2. Nākotnes atdeve – Investoru cerības**

- a. Investoru cerības attiecībā uz atdevi tiek veidotas, balstoties uz:
  - i. Vēsturiskajiem rezultātiem.
  - ii. Informāciju plašsaziņas līdzekļos.
  - iii. Cerībām un vajadzībām.
  - iv. Un dažu investoru gadījumā – finanšu un ekonomisko analīzi.
- b. Kādus ieskatus mēs varam iegūt par pasaules akciju tirgu ekonomiku (vai pat aktīvu īpašumtiesību kopumā), aplūkojot ‘vienkāršas’ aktīvu klases, piemēram, Zemgales lauksaimniecības zemes nomas ekonomiku?
  - i. Lauksaimniecības zemes ekonomika – ienākumu (peļņas), kapitālizdevumu un vērtības pieauguma vienkāršība.
  - ii. Korporatīvā ekonomika – ienākumu (peļņas), kapitālizdevumu un vērtības pieauguma sarežģītība.

#### **3. Nākotnes atdeve – Realitāte: Ņemot vērā iepriekš minētos sarežģījumus, investoriem ir ļoti dažādas idejas par to, kādu atdevi viņi varētu/vajadzētu sasniegt ar publiski tirgotu akciju portfeli (un līdz ar to, arī no ieguldījumiem daudzās citās kategorijās). Kādu atdevi var saprātīgi gaidīt?**

- a. Vai 4% gada atdeve no publiski tirgotām akcijām ir pārāk maza? Vai 15% ir pārāk daudz? Kā ar inflāciju?
  - i. Kāpēc vēsturiskie rezultāti nav labs nākotnes veiktspējas rādītājs?

- b. Kādi faktori var būtiski palielināt vai samazināt nākotnes atdevi no *saprātīgajām cerībām*?
  - i. IKP pieaugums, peļņas pieaugums, sistēmiskie riski, monetārā politika, normatīvo aktu atvieglošana/pastiprināšana, politiskie riski.
  - ii. Kāpēc ASV publiski tirgots akciju veiktspēja ievērojami pārsniedz inflāciju? Izskaidrojiet “kalnu” (SP500 atdeves modeli kopš 1980. gada un Zengales lauksaimniecības zemes atdevi kopš 1991. gada). Kā tas notika?
- 4. Kā investīciju psiholoģija – Bailes un FOMO ietekmē atdeves cerības īstermiņā un ilgtermiņā?
  - a. Šķiet, ka noskaņojuma uzlabošanās pēdējo 50 gadu laikā ir veicinājusi ieguldījumu atdevi.
  - b. Vai Volstrītas tirgotājam ir vieglāk pārdot augstas ienesīguma obligāciju par 92, ja tā pieauga no 90 līdz 92? Vai par 90, ja tā bija 92?
  - c. Baiļu ietekme uz privātajiem ieguldītājiem – tā nav laba zīme.
- 5. Cilvēki ļoti pārvērtē savas zināšanas.
  - a. Šajā nodarbībā mēs to ilustrēsim ar grupas testu. [Aptauja tiks aizpildīta pirmajā nodarbībā.].
  - b. Secinājums: Ja cilvēki pārvērtē savas zināšanas, viņi nepietiekami novērtē nākotnes mainīgumu gandrīz visā.
- 6. Skaitļi – ienākumi un EBITDA
  - a. Kas ir "E" kā ienākumos?
  - b. [Kas ir EBITDA? Kāpēc finanšu mediji koncentrējas uz peļņu un cenas/peļņas attiecību (P/E), kamēr ieguldījumu analītiķi pievērš uzmanību EBITDA un EV/EBITDA?]
- 7. P/E attiecības – noderīgas vai patvaļīgas? Maģiskas vai izdomātas?
  - a. Kāpēc pētījumu analītiķi un portfeļu pārvaldnieki, analizējot ieguldījumus, bieži izmanto frāzi: “šādi uzņēmumi tirgojas ar x reizinātāju”?
    - i. Ko tas nozīmē? Kas nosaka šo reizinātāju? Kādas ir lēmuma sekas?
    - ii. Kāpēc uzņēmums tirgojas ar x reizinātāju? Kāpēc ne x+2 vai x-2?
- 8. Vairāk par P/E attiecību
  - a. Vai reizinātāji mainās? Ja tā, tad kas liek tiem mainīties.
    - i. Vai P/E attiecība var pēkšņi mainīties, pat ja peļņa mainās tikai nedaudz?
  - b. Kāpēc konstatas P/E (vai P/EBITDA) attiecības izmantošana ieguldījumu modelēšanā pēc būtības ir apļveida?
  - c. Ja jums būtu iespēja izvēlēties, vai jūs vēlētos būt labākais nākamā gada peļņas vai nākamā gada reizinātāja prognozētājs?
    - i. Kāpēc nākotnes reizinātāj prognozēšana ir vissarežģītākais, ar ko ieguldītājam konkrētā akcijā jānodarbojas?

9. Vai latviešiem ir nelojāli ieguldīt ne-Latvijas aktīvu portfelī?
- Un otrādi: Kādus saprātīgus ieguldījumu noteikumus jūs pārkāpjat, ieguldot tikai Latvijā?
  - Kādi ir ieguvumi Latvijai (ja tādi ir), ja pilsonis iegulda ne-Latvijas finanšu aktīvos?
  - Kā ar citiem ieguldījumiem? Vai tie rada labumu Latvijai?
    - Vietējie uzņēmumi, preču un pakalpojumu eksportētāji, “Biznesa eņģeļu” fondi.
10. ETF – SPX, NASDAQ 100, NASDAQ Comp
11. Vai investīcijas (prognozējami) var padarīt cilvēku bagātu? Ja nē, kādas ir ieguldījumu priekšrocības?
12. Kādam jābūt personas ieguldījumu termiņam?
- Jūs esat jauns, apmēram 35 gadus vecs ieguldītājs – vai jūs vēlaties, lai akciju tirgus šodien pieaug vai samazinās?
  - Finanšu konsultanti bieži nosaka ieguldījumu mērķa datumu, kad sasniegsiet 65 gadus. Ko jūs par to domājat?
13. Vai man vajadzētu izmantot finanšu konsultanta pakalpojumus? (Pazīstams arī kā finanšu plānotājs?)
- Pirmkārt, jūs, iespējams, neesat piemērots, lai algotu konsultantu, jo jūs, iespējams, neatbilstat minimālajām ieguldījumu prasībām.
  - Mīnusi
    - Dārgi, maksa var pārsniegt 1% vai pat 3% gadā.
    - Lielākā daļa konsultantu nepārspēj tirgu (pēc komisijām).
    - Konsultantu firmās bieži strādā draudzīgi, bet nepieredzējuši investori.
  - Plusi
    - Konsultanta izmantošana sākumā, psiholoģisku iemeslu dēļ, var būt labs veids, kā sākt ieguldījumus. Dažiem investoriem vienmēr būs nepieciešams trešās puses atbalsts.
    - Noteikti kaut ko iemācīsities izmantojot finanšu konsultantu (vismaz kādu laiku). Ja jūs viņu rūpīgi iztaujāsit, iespējams, ātri apgūsiet, ko viņš/viņa zina un būsiet pārsteigts, cik maz viņi zina.
    - Citiem vārdiem sakot, konsultanta izmantošana var būt noderīga, lai uzsāktu ieguldīšanu – t.i., pārvarētu prāta šķēršļus. Pēc kāda laika varat turpināt patstāvīgi.
  - Atsevišķu akciju izvēle?
    - Jūsu konkurenti Volstrītā to dara 24/7. Viņi ir profesionāļi – vai tas nozīmē, ka viņi zina, ko dara? Vai viņiem ir priekšrocības pār jums, jaunu, nepilnas slodzes ieguldītāju ar ierobežotiem resursiem?

- ii. Ņemot vērā pārvaldīto līdzekļu raksturu (ierobežojumi attiecībā uz izņemšanu u.c.), jūs, visticamāk, būsit vairāk pakļauts alkātībai vai FOMO.

14. Kā jums vajadzētu reaģēt, ja kāds jums piedāvā akciju ieteikumu?

- a. Pamatjautājumi – iegūstiet atbildes un pārbaudiet viņu zināšanas – jūs, iespējams, būsit pārsteigts, cik maz viņi zina.
- b. Pajautājiem viņiem: “Vai jums tas pieder? Kas vēl jums pieder?”.

15. Citi ieguldījumu izglītības avoti.

- a. Grāmatas ir vislabākās – divu veidu: akadēmiķu un investoru grāmatas, izmantojot kombināciju.
- b. Investīciju klubi, bet tikai papildus.
- c. Protams – masu plašsaziņas līdzekļi.

16. Specifiski investīciju ieteikumi no Bērziņa.

- a. Nebūs – tas nebija šo lekciju mērķis.